

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
**“МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ
ОБЛІКУ І АУДИТУ”**
(для спеціалістів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

За сприяння ООН та Організації Європейської економічної співдружності у 1973 р. було засновано Комітет з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО) з метою розробки та публікації стандартів бухгалтерського обліку, яких необхідно дотримуватися при складанні фінансових звітів в усьому світі. На сьогодні КМСБО розроблено 41 Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО), з яких діють 32.

У травні 2000 року Комітет було перейменовано на Раду. У 2001 році Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку було перейменовано у Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).

У 1977 року в Мюнхені було створено Міжнародну федерацію бухгалтерів, сферою діяльності якої є розробка етичного, освітнього та аудиторського напрямів у бухгалтерському обліку. У складі Федерації діє Комітет з міжнародної практики аудиту, який з квітня 2002 року перейменовано у Раду з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості (РМСАНВ), яка видає Міжнародні стандарти аудиту (МСА 100–999), Міжнародні стандарти завдань з огляду (МСЗО 2000–2999), Міжнародні стандарти завдань з надання впевненості (МСЗНВ 3000–3999) та Міжнародні стандарти суттєвих послуг (МССП 4000–4999).

Мета вивчення дисципліни – здобути теоретичні знання та бути практичних навичок ведення бухгалтерського обліку відповідно до Міжнародних стандартів; опанувати теоретичні знання з аудиту відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- опанувати термінологію бухгалтерського обліку відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;
- ознайомитися із Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку;
- набути практичних навичок складання фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;
- опанувати теоретичні знання та набути практичних навичок щодо адаптації Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку до вітчизняної практики обліку;
- дати порівняльну характеристику Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (П(С)БО);

Підготовлено кандидатом економічних наук, професором *В. Г. Жилою*

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту (протокол № 13 від 25.06.08)

Схвалено *Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом*

Жила В. Г. Навчальна програма дисципліни “Міжнародні стандарти обліку і аудиту” (для спеціалістів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Міжнародні стандарти обліку і аудиту”, питання для самоконтролю та список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

- вивчити термінологію аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту;
- опанувати основні теоретичні положення Міжнародних стандартів аудиту;
- навчитися застосовувати Міжнародні стандарти аудиту на практиці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

“МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ”

№ пор.	Найменування змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (фінансової звітності)
1	Концепції та стандарти фінансового обліку
2	Обробка бухгалтерської інформації та підготовка фінансових звітів
3	Облік активів та зобов'язань
4	Облік доходів та витрат
5	Грошові кошти
6	Акціонерний капітал
7	Консолідовані фінансові звіти
8	Розкриття інформації у фінансових звітах банків та подібних фінансових установ
9	Аналіз фінансової звітності за допомогою коефіцієнтів
	Змістовий модуль II. Міжнародні стандарти аудиту
10	Загальна характеристика аудиту
11	Відповідальність аудиторів
12	Основні якісні аудиторські характеристики інформації
13	Аудиторські процедури
14	Аудит фінансової звітності
15	Міжнародні стандарти супутніх послуг
	Разом годин: 54

ЗМІСТ

дисципліни

“МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ”

Змістовий модуль I. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (фінансової звітності)

Тема 1. Концепції та стандарти фінансового обліку

Діяльність Ради з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості. Мета фінансових звітів. Якісні характеристики інформації, наведеної у фінансових звітах.

Визначення та порядок визнання елементів фінансових звітів. Концепції збереження капіталу.

Призначення, основні користувачі та види бухгалтерського обліку і звітності в ринковій економіці.

Література [3; 11–13]

Тема 2. Обробка бухгалтерської інформації та підготовка фінансових звітів

Принципи підготовки фінансової звітності. Рахунки і бухгалтерські проводки. Фінансові звіти та їх взаємозв'язок. Господарські операції, що підлягають обліку. Складання скоригованого попереднього балансу. Закриття рахунків і складання балансу після закриття рахунків. Консолідовані фінансові звіти. Примітки до фінансових звітів.

Література [3; 11–13]

Тема 3. Облік активів та зобов'язань

Визначення, оцінка та класифікація активів. Особливості оцінки, обліку та відображення у звітності необоротних активів. Визначення балансової вартості необоротних активів залежно від джерела їх надходження. Знос та амортизація необоротних активів. Облік оцінка та відображення у звітності оборотних активів. Склад оборотних активів. Системи та методи оцінки і списання оборотних активів. Визначення, оцінка та класифікація зобов'язань. Класифікація довготермінових зобов'язань. Облік та відображення у фінансовій звітності довготермінових зобов'язань. Облік короткотермінових зобов'язань.

Література [3; 11–13]

Тема 4. Облік доходів та витрат

Визначення та оцінка доходів і витрат. Класифікація доходів і витрат. Прибуток на акцію. Звітність з обліку доходів та витрат.

Література [3; 11–13]

Тема 5. Грошові кошти

Грошові кошти та їх еквіваленти. Грошові кошти від операційної діяльності. Грошові кошти від інвестиційної діяльності. Грошові кошти від фінансової діяльності. Звітність про рух грошових коштів на нетто-основі. Іноземна валюта, відсоток і дивіденди. Інвестиції в дочірні, асоційовані компанії та спільні підприємства. Негрошові операції.

Література [3; 11–13]

Тема 6. Акціонерний капітал

Сутність і типи акціонерного капіталу. Облік витрат на випуск акцій. Облік операцій з акціями. Додатково внесений капітал. Облік інвестицій в асоційовані компанії. Звітність про власний капітал.

Література [3; 11–3]

Тема 7. Консолідовані фінансові звіти

Сутність і методи консолідації. Сфера застосування консолідованих фінансових звітів. Вплив зміни валютних курсів. Фінансова звітність про частки у спільних підприємствах.

Література [3; 11–3]

Тема 8. Розкриття інформації у фінансових звітах банків та подібних фінансових установ

Фінансові звіти банків та подібних фінансових установ. Непредбачені події та зобов'язання, включаючи позабалансові статті. Збитки від позик та авансів. Банківські ризики. Операції між пов'язаними сторонами.

Література [3; 11–13]

Тема 9. Аналіз фінансової звітності за допомогою коефіцієнтів

Призначення та основні види аналітичних коефіцієнтів. Первинні фінансові коефіцієнти.

Вторинні аналітичні коефіцієнти, що відображають результати господарської діяльності компанії. Адаптація міжнародного досвіду до вітчизняної практики обліку та аналізу фінансової звітності.

Література [2; 8]

Змістовий модуль II. Міжнародні стандарти аудиту

Тема 10. Загальна характеристика аудиту

Концептуальна основа фінансової звітності. Концептуальна основа аудиту та супутніх послуг. Рівні впевненості. Аудиторська перевірка. Супутні послуги. Мета аудиторської перевірки. Загальні принципи аудиторської перевірки. Обґрунтована впевненість. Відповідальність за фінансові звіти. Форма та зміст робочих документів. Конфіденційність, забезпечення зберігання й утримування робочих документів та право власності на них. Загальний план аудиторської перевірки. Програма аудиторської перевірки.

Література [1; 4–7; 9; 10]

Тема 11. Відповідальність аудиторів

Аудиторська фірма. Окремі аудиторські перевірки. Шахрайство та помилки, їх характеристика. Відповідальність аудитора. Ризик невиявлення. Оцінка та характер викривлень та їх вплив на висновок аудитора. Неспроможність аудитора виконати зобов'язання. Терміни і форми повідомлення інформації з питань аудиту найвищому управлінському персоналу.

Література [1; 4–7; 9; 10]

Тема 12. Основні якості аудиторської характеристики інформації

Взаємозв'язок між суттєвістю й аудиторським ризиком. Оцінка наслідків викривлень. Аудиторські докази. Врахування ризику при одержанні доказів. Відбір статей для тестування з метою одержання аудиторських доказів. Статистичний та нестатистичний підходи до вибірки. Обсяг вибірки. Відбір статей вибірки. Здійснення аудиторської процедури. Оцінка результатів вибірки. Характер облікових оцінок. Факти, виявлені після даги аудиторського висновку, але до опублікування фінансових звітів. Факти, виявлені після опублікування фінансових звітів. Процедури, які виконує головний аудитор. Обсяг і мета внутрішнього аудиту. Відносини між внутрішнім аудитором і зовнішнім аудитором. Розуміння і попередня оцінка внутріш-

ного аудиту. Оцінка і перевірка роботи внутрішнього аудиту. Визнання необхідності залучення до роботи експерта. Оцінка роботи експерта.

Література [1; 4–7; 9; 10]

Тема 13. Аудиторські процедури

Достатні та відповідні аудиторські докази. Аудиторські процедури для одержання аудиторських доказів. Оцінка вартості та розкриття інформації про довгострокові інвестиції. Інформація за сегментами. Взаємозв'язок процедур зовнішнього підтвердження й оцінювання аудитором властивного ризику та ризику контролю. Розробка запити про зовнішнє підтвердження. Застосування позитивних і негативних підтверджень. Характер та цілі аналітичних процедур. Аналітичні процедури як процедури по суті. Ступінь достовірності аналітичних процедур.

Дослідження незвичайних статей.

Література [1; 4–7; 9; 10]

Тема 14. Аудит фінансової звітності

Оцінка результатів аудиторських процедур. Розуміння процесу визначення оцінок за справедливою вартістю. Оцінювання відповідності оцінок за справедливою вартістю. Розкриття інформації про справедливу вартість. Основні елементи аудиторського звіту. Аудиторський висновок. Модифіковані висновки. Обставини, які можуть призвести до висловлення іншої думки, ніж безумовно позитивної. Порівняльні фінансові звіти. Наявність іншої інформації після дати аудиторського висновку. Висновки щодо компонентів фінансових звітів. Висновок щодо узагальнених фінансових звітів. Загальні принципи завдання з огляду. Планування та виконання завдання, що не є аудитом чи оглядом історичної фінансової інформації.

Література [1; 4–7; 9; 10]

Тема 15. Міжнародні стандарти супутніх послуг (МССП)

Процедури перевірки прогнозової фінансової інформації. Висновок щодо перевірки прогнозової фінансової інформації. Мета і загальні принципи завдання з потовджених процедур. Мета і загальні принципи завдання з підготовки інформації.

Література [1; 4–7; 9; 10]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Охарактеризувати концептуальну основу МСБО.
2. Охарактеризувати призначення, основних користувачів та види бухгалтерського обліку і звітності в ринковій економіці.
3. Розкрити сутність принципів підготовки фінансової звітності.
4. Охарактеризувати порядок складання фінансових звітів та їх взаємозв'язок.
5. Розкрити сутність рахунків і бухгалтерських проводок.
6. Розкрити сутність консолідованих фінансових звітів.
7. Розкрити сутність приміток до фінансових звітів.
8. Охарактеризувати МСБО 1 Подання фінансових звітів.
9. Охарактеризувати МСБО 26 Облік і звітність щодо програм пенсійного забезпечення.
10. Охарактеризувати МСБО 27 Консолідовані фінансові звіти та облік інвестицій у дочірні компанії.
11. Охарактеризувати МСБО 29 Фінансова звітність в умовах гіперінфляції.
12. Охарактеризувати сутність, оцінку та класифікацію активів.
13. Охарактеризувати порядок обліку, оцінки та відображення у звітності оборотних активів.
14. Дати характеристику системам та методам оцінки і списання оборотних активів.
15. Дати характеристику порядку визначення, оцінки та класифікації зобов'язань.
16. Охарактеризувати порядок обліку довготермінових зобов'язань.
17. Охарактеризувати порядок обліку короткотермінових зобов'язань.
18. Охарактеризувати МСБО 2 Запаси.
19. Охарактеризувати МСБО 4 Облік амортизації.
20. Охарактеризувати МСБО 7 Звіт про рух грошових коштів.
21. Охарактеризувати МСБО 10 Непередбачені події та події, які відбулися після дати балансу.
22. Охарактеризувати МСБО 16 Основні засоби.
23. Охарактеризувати МСБО 17 Оренда.
24. Охарактеризувати МСБО 21 Вплив змін валютних курсів.
25. Охарактеризувати МСБО 23 Витрати на позики.
26. Охарактеризувати МСБО 25 Облік інвестицій.

27. Охарактеризувати МСБО 28 Облік інвестицій в асоційовані компанії.
28. Охарактеризувати МСБО 31 Фінансова звітність про частки у спільних підприємствах.
29. Охарактеризувати МСБО 32 Фінансові інструменти: розкриття та подання.
30. Охарактеризувати МСБО 36 Зменшення корисності активів.
31. Охарактеризувати МСБО 37 Забезпечення, передбачені зобов'язання та активи.
32. Охарактеризувати МСБО 38 Нематеріальні активи.
33. Охарактеризувати порядок визначення та оцінки доходів і витрат.
34. Охарактеризувати класифікацію доходів і витрат.
35. Охарактеризувати порядок визначення прибутку на акцію.
36. Розкрити сутність звітності з обліку доходів і витрат.
37. Охарактеризувати МСБО 8 Чистий прибуток або збиток за період; суттєві помилки та зміни в обліковій політиці.
38. Охарактеризувати МСБО 9 Витрати на дослідження та розробки.
39. Охарактеризувати МСБО 11 Будівельні контракти.
40. Охарактеризувати МСБО 12 Облік податків на прибуток.
41. Охарактеризувати МСБО 15 Інформація, що відображає вплив зміни цін.
42. Охарактеризувати МСБО 18 Дохід.
43. Охарактеризувати МСБО 33 Прибуток на акцію.
44. Розкрити сутність грошових коштів та їх еквівалентів.
45. Дати характеристику грошовим коштам від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.
46. Охарактеризувати звітність про рух грошових коштів на нетто-основі.
47. Розкрити сутність іноземної валюти, відсотка і дивідендів.
48. Розкрити сутність інвестицій у дочірні, асоційовані компанії та спільні підприємства.
49. Визначити сутність негрошових операцій.
50. Охарактеризувати МСБО 14 Облік за сегментами.
51. Охарактеризувати МСБО 19 Виплати працівникам.
52. Охарактеризувати МСБО 20 Облік державних гарантів і розкриття інформації про державну допомогу.
53. Охарактеризувати МСБО 34 Проміжна фінансова звітність.
54. Розкрити сутність зведення фінансових звітів.

55. Охарактеризувати сферу застосування консолідованих фінансових звітів.
56. Розкрити сутність впливу зміни валютних курсів.
57. Дати характеристику фінансової звітності про частки у спільних підприємствах.
58. Охарактеризувати МСБО 24 Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін.
59. Дати характеристику фінансової звітності банків та подібних фінансових установ.
60. Розкрити сутність передбачених подій та зобов'язань, включаючи позабалансові статті.
61. Охарактеризувати операції між пов'язаними сторонами.
62. Охарактеризувати МСБО 30 Розкриття інформації у фінансових звітах банків та подібних фінансових установ.
63. Охарактеризувати призначення та основні види аналітичних коефіцієнтів.
64. Розкрити сутність первинних фінансових коефіцієнтів.
65. Розкрити сутність вторинних аналітичних коефіцієнтів, що відображають результати господарської діяльності компанії.
66. Охарактеризувати концептуальну основу фінансової звітності.
67. Охарактеризувати концептуальну основу аудиту та супутніх послуг.
68. Розкрити мету аудиторської перевірки.
69. Дати характеристику загальних принципів аудиторської перевірки.
70. Охарактеризувати форму та зміст робочих документів.
71. Визначити сутність загального плану аудиторської перевірки.
72. Розкрити сутність програми аудиторської перевірки.
73. Охарактеризувати МСА 120 Програма аудиторської перевірки.
74. Охарактеризувати МСА 200 Мета та загальні принципи аудиторської перевірки фінансових звітів.
75. Охарактеризувати МСА 230 Документація.
76. Охарактеризувати МСА 300 Планування.
77. Охарактеризувати МСА 402 Аудиторські міркування стосовно суб'єктів.
78. Розкрити сутність шахрайства та помилки.
79. Розкрити сутність відповідальності аудитора.
80. Розкрити сутність ризику невиявлення.

81. Охарактеризувати МСА 220 Контроль якості аудиторської роботи.
82. Охарактеризувати МСА 240 Відповідальність аудитора за розгляд шахрайства та помилок під час аудиторської перевірки фінансових звітів.
83. Охарактеризувати МСА 260 Повідомлення інформації з питань аудиту найвищому управлінському персоналу.
84. Охарактеризувати взаємозв'язок між суттєвістю й аудиторським ризиком.
85. Розкрити сутність оцінки наслідків викривлень.
86. Охарактеризувати аудиторські докази.
87. Охарактеризувати контролю за реєстрацією платника податку.
88. Розкрити сутність статистичного та нестатистичного підходу до вибірки.
89. Розкрити сутність здійснення аудиторської процедури.
90. Охарактеризувати процедури, які виконує головний аудитор.
91. Розкрити сутність обсягу і мети внутрішнього аудиту.
92. Розкрити сутність оцінки роботи експерта.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Аудит* Монтгомери / Ф. Л. Дефлиз, Г. Р. Дженник, В. М. О'Рейли, М. Б. Хирш: Пер. с англ. / Под ред. Я. В. Соколова. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997.
2. *Bernstein Л. А.* Анализ финансовой отчетности. Теория, практика и интерпретация: Пер. с англ. / Науч. ред. перевода чл.-кор. РАН И. И. Елисева; Гл. ред. серии проф. Л. В. Соколов. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 624 с.
3. *Голов С. Ф., Костюченко В. М.* Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: Практик. посіб. — К.: Лібра, 2004.
4. *Міжнародні стандарти аудиту*, надання впевненості та етики: Видання 2004 року / Пер. з англ. О. В. Селєзньов, О. Л. Ольховікова, О. В. Гик, Т. Ц. Шарашидзе, Л. Й. Юрківська, С. О. Куликов. — К.: "ІАМЦ АУ "СТАТУС", 2004.
5. *Международные стандарты аудита и кодекс этики профессиональных бухгалтеров (1999)*. — М., 2000.
6. *Робертсон Дж.* Аудит: Пер. с англ. — М.: КРМГ, Аудиторская фирма "Контакт", 1993.

Додаткова

7. *Жила В. Г.* Аудит у зарубіжних країнах. — К.: НАУ, 2008.
8. *Ришар Ж.* Аудит и анализ хозяйственной деятельности предприятия: Пер. с фр. / Под ред. Л. П. Белых. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997.
9. *Стандарти аудиту та етики* (видання МФБ 2001 р.): Пер. з англ. — К.: ТОВ "Парітет-інформ", 2003.
10. *Усач Б. Ф.* Аудит за міжнародними стандартами. — К.: Знання, 2005.
11. *Учет по международным стандартам: Учеб. пособие* / А. М. Гершун, И. В. Аверчев, Е. Б. Герасимова и др.; Под ред. Л. В. Горбачевой. — М.: Фонд Развития Бухгалтерского учета, 2002.
12. *Фінансова звітність за національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: Практик. посіб.* — К.: Лібра, 1999.
13. *Энтони Р.* Учет: ситуации и примеры: Пер. с англ. / Под ред. и с предисл. А. Н. Петрачкова. — М.: Финансы и статистика, 1993.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни	
“Міжнародні стандарти обліку і аудиту”	4
Зміст дисципліни	
“Міжнародні стандарти обліку і аудиту”	5
Питання для самоконтролю.....	9
Список літератури	13

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. Г. Рогузько*
Комп'ютерне верстання *І. О. Музика*

Зам. № ВКЦ-4368

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротативний трафаретний.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідчення про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*